

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๓.๑รูปแบบการวิจัย

๓.๒ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Deepen Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพ

๓.๒ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชากรจากการตอบแบบสอบถาม คือ พระสังฆาธิการ และคณะสงฆ์ ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 225 รูป

๓.๒.๒กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Taro Yamane)^๑ ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$\frac{N}{1+n(e)^2}$$

^๑สุรียะศิริโกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{514}{1 + 514(0.05)^2}$$

$$n = \frac{514}{2.28}$$

$$n = 225 \text{ รูป}$$

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๒๒๕ รูป

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบ แบ่งชั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูล มีลักษณะการกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยคณะสงฆ์ ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นระดับในการสุ่มกลุ่ม ตัวอย่าง ๆ เป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละตำบล} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละตำบล}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

๓.๒.๓ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๘ รูป ได้แก่

๑. พระปริยัติพัชรภรณ์ ตำแหน่ง รองเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ วัดไพรสนต์ ศักดาราม (พระอารามหลวง)
๒. พระครูพัชรคณาภิบาล ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก วัดเขาค้อพัฒนาราม
๓. พระครูสารวชิราภรณ์ ตำแหน่ง รองเจ้าคณะอำเภอหล่มสัก
๔. พระครูโกศลพัชราภัย ตำแหน่ง เจ้าตำบลหล่มสัก เขต ๑ วัดทุ่งจันทร์สมุท
๕. พระครูวิสุทธิสาร ตำแหน่ง เจ้าอาวาส วัดปากห้วยขอนแก่น
๖. พระครูอนุรักษ์พัชรธรรม ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอหล่มเก่า
๗. พระครูสิริพัชรโสภิต ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดศรีสะอาด
๘. พระครูสิริพัชรโรทัย ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลตาลเดี่ยว

๙. พระครูพัชรจันทโชติ ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลปากช่อง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาหลักการและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
๓. สร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
๔. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๕. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ IOC (Index of Congruence)

๖. นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 ชุด

๗. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลจาก ประชากรจากการตอบแบบสอบถาม คือ พระสังฆาธิการ และคณะสงฆ์ ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 225 ชุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

๑. ศึกษาหลักการและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยไว้

๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือ

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖.ปรับปรุงแก้ไข

๗.จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนที่เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น๓ตอนดังนี้

ตอนที่๑เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบหรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับสถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิทางการศึกษาสามัญ วุฒิทางการศึกษาทางธรรม และวุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม

ตอนที่๒เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านศีลสิกขา (ศีล) ๒) ด้านจิตตสิกขา (สมาธิ) ๓) ด้านปัญญาสิกขา (ปัญญา)โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีระดับตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕หมายถึงระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔หมายถึงระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓หมายถึงระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒หมายถึงระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑หมายถึงระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด^๒

ตอนที่๓เป็นแบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ทั้ง ๓ด้านโดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

ลักษณะของเครื่องมือสำหรับแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วยพระสังฆาธิการคณะสงฆ์ในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน๙รูปเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Form) เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์และข้อเสนอแนะต่างๆได้อย่างอิสระ

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

^๒สุรียัศศิริโกศลกริรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, หน้า๑๔๐.

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรม การที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวนรูปหรือคนได้แก่

๑. พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๒. พระครูสิริศิริรักษ์, ดร.

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๓. พระมหาทองหยอด ธมฺมธโร

ตำแหน่ง ครูสอนปริยัติสามัญ วัดมหาธาตุ (พระอารามหลวง)
จังหวัดเพชรบูรณ์

๔. อาจารย์ ดร.อัครเดช พรหมกัลป์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๕. อาจารย์ ดร.อภิษฎาณัฐไศภา อบสิน

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์

เพื่อพิจารณาทั้งในเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่ามากกว่า ๐.๕ ขึ้นไป

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๓๐ ชุด แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยมีค่าความเชื่อมั่น คือ ๐.๙๐๗

๔. นำเสนอแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

๑. นำแบบสอบถามจำนวน ๒๒๕ ชุดโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บคืนภายใน ๒ สัปดาห์

๒. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจาก พระสังฆาธิการ และคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ทั้งหมดโดยอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์จำนวน ๒๒๕ ชุดคิดเป็นแบบสอบถามที่ได้รับคืนร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) จำนวน ๔ รูปวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์โดยการนัดล่วงหน้ามีการใช้อุปกรณ์ในการบันทึกเสียงข้อมูลการสัมภาษณ์โดยผู้สัมภาษณ์ทำการบันทึกและตั้งใจฟังร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ผู้วิจัยจัดเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองระหว่างเดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire)

ในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ดังนี้

สถิติพรรณนา(Descriptive Statistics)สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายความว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายความว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายความว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายความว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายความว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของคณะสงฆ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Question) วิเคราะห์โดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความ เรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด